

This document has been provided by the International Center for Not-for-Profit Law (ICNL).

ICNL is the leading source for information on the legal environment for civil society and public participation. Since 1992, ICNL has served as a resource to civil society leaders, government officials, and the donor community in over 90 countries.

Visit ICNL's **Online Library** at
<http://www.icnl.org/knowledge/library/index.php>
for further resources and research from countries all over the world.

Disclaimers

Content. The information provided herein is for general informational and educational purposes only. It is not intended and should not be construed to constitute legal advice. The information contained herein may not be applicable in all situations and may not, after the date of its presentation, even reflect the most current authority. Nothing contained herein should be relied or acted upon without the benefit of legal advice based upon the particular facts and circumstances presented, and nothing herein should be construed otherwise.

Translations. Translations by ICNL of any materials into other languages are intended solely as a convenience. Translation accuracy is not guaranteed nor implied. If any questions arise related to the accuracy of a translation, please refer to the original language official version of the document. Any discrepancies or differences created in the translation are not binding and have no legal effect for compliance or enforcement purposes.

Warranty and Limitation of Liability. Although ICNL uses reasonable efforts to include accurate and up-to-date information herein, ICNL makes no warranties or representations of any kind as to its accuracy, currency or completeness. You agree that access to and use of this document and the content thereof is at your own risk. ICNL disclaims all warranties of any kind, express or implied. Neither ICNL nor any party involved in creating, producing or delivering this document shall be liable for any damages whatsoever arising out of access to, use of or inability to use this document, or any errors or omissions in the content thereof.

Arushitekin

Kongeriget Norges Grundlov, given i Rigsforsamlingen paa Eidsvold den 17de Mai 1814, saaledes som den er lydende ifølge siden foretagne Ændringer, senest Grundlovsbestemmelse af 19 juni 1992 nr. 463.

Norges Riges Grundlov

A. Om Statsformen og Religionen

§ 1. Kongeriget Norge er et frit, selvstændigt, udeleligt og uafhængeligt Rige. Dets Regjeringsform er indskrænket og arvelig monarkisk.

§ 2. Alle Indvaanere af Riget have fri Religionsøvelse.

Den evangelisk-lutherske Religion forbliver Statens offentlige Religion. De Indvaanere, der bekjende sig til den, ere forpligtede til at opdrage deres Børn i samme.

B. Om den udøvende Magt, Kongen og den kongelige Familie

§ 3. Den udøvende Magt er hos Kongen, eller hos Dronningen hvis hun har erhvervet Kronen efter Reglerne i § 6 eller § 7 eller § 48 i denne Grundlov. Naar den udøvende Magt saaledes er hos Dronningen, har hun alle de Rettigheder og Pligter som ifølge denne Grundlov og Landets Love indehaves av Kongen.

§ 4. Kongen skal stedse bekjende sig til den evangelisk-lutherske Religion, haandhæve og beskytte denne.

§ 5. Kongens Person er hellig; han kan ikke lastes, eller anklages. Ansvarligheden paaligger hans Raad.

§ 6. Arvefølgen er lineal, saaledes at kun i lovligt Ægteskab født Barn av Dronning eller Konge, eller af en som selv er arveberettiget, kan arve, og at en nærmere Linje gaar foran den fjernere og den ældre i Linjen foran den yngre.

Blandt Arveberettigede regnes ogsaa den Ufødte, der strax indtager sit tilbørlige Sted i Arvelinjen, naar hun eller han fødes til Verden.

Dog tilkommer Arverett ikke nogen som ikke er født i ret nedstigende Linje fra den sidst regjerende Dronning eller Konge eller dennes Søster eller Broder, eller selv er dennes Søster eller Broder.

Naar en til Norge Kronge arveberettiget Prinsesse eller Prins fødes, skal hennes eller hans Navn og Fødselstid tilkjendegives førstholdende Storthing og antegnes i dets Protokol.

For dem som ere fødte tidligere end Aaret 1971, gjælde dog denne Grundlovs § 6 saaledes som den

blev vedtaget den 18de November 1905. For dem som ere fødte tidligere end Aaret 1990 gjælde ligevel at Mand gaar foran Kvinde.

§ 7. Er ingen arveberettiget Prinsesse eller Prins til, kan Kongen foreslaa en Efterfølger for Storthinget, der har Ret til at bestemme valget, hvis Kongens Forslag ikke bifaldes.

§ 8. Kongens Myndigheder fastsættes ved Lov. Saasnart Kongen har opnaaet den lovbestemte Alder, erklærer han sig offentligen at være myndig.

§ 9. Saasnart Kongen, som myndig, tiltræder Regjeringen, aflægger han for Storthinget følgende Ed: «Jeg lover og sværger, at ville regjere Kongeriget Norge i Overensstemmelse med dets Konstitution og Love; saasandt hjælpe mig Gud den Almægtige og Alvidende!» Er intet Storthing paa denne Tid samlet, nedlægges Eden skriftlig i Statsraadet, og gjentages høitideligen af Kongen paa første Storthing.

§ 10. (oppevet ved beslutning 14 mars 1908)

§ 11. Kongen skal bo inden Riget og maa ikke uden Storthingets samtykke opholde sig udenfor Riget længere end sex Maaneder ad Gangen, medmindre han for sin Person vil have tabt Ret til Kronen. Kongen maa ikke modtage nogen anden Krone eller Regjering uden Storthingets Samtykke, hvortil to Trediedele af Stemmerne udfordres.

§ 12. Kongen velger selv et Raad af stemmeberettigede norske Borgere. Dette Raad skal bestaa af en Statsminister og i det mindste syv andre Medlemmer.

Af Statsraadets Medlemmer skulle over det halve Antal bekjende sig til Statens offentlige Religion. Kongen fordeler Forretningerne iblandt Statsraadets Medlemmer saaledes, som han for det tjenligt eragter. Til at tage Sæde i Statsraadet kan Kongen ved overordentlige Leiligheder, foruten Statsraadets sædvanlige Medlemmer, tilkalde andre norske Borgere, kun ingen Medlemmer av Storthinget.

Ægtefeller, Forældre og Børn eller to Søskende maa ei paa samme Tid have Sæde i Statsraadet.

§ 13. Under Kongens Reiser inden Riget kan han overdrage Rigets Bestyrelse til Statsraadet. Dette skal føre Regjeringen i Kongens Navn og paa hans Vegne. Det skal ubrødelig efterleve, saavel denne Grundlovs Bestemmelser, som de særskilte dermed overensstemmende Forskrifter, som Kongen i Instruktion meddeler.

Forretningerne afgjøres ved Stemmegivning, hvorved, i Tilfælde at Stemmerne ere lige, Statsministeren eller, i dennes Fraværelse, det første af de tilstedeværende Medlemmer af Statsraadet har tvende Stemmer.

Om de Sager, som Statsraadet saaledes afgjør, har det at give Indberetning til Kongen.

§ 14. Kongen kan beskikke Statssekretærer til at bistaa Statsraadets Medlemmer under Udførelsen af deres Forretninger udenfor Statsraadet. Den enkelte statssekretær handle paa Vegne af det Medlem af Statsraadet, til hvem han er knyttet, i den Udstrækning vedkommende bestemmer.

§ 15. (oppevet ved beslutning 18 nov 1905)

§ 16. Kongen anordner al offentlig Kirke- og Gudstjeneste, alle Møder og Forsamlinger om

Religionssager, og paaser, at Religionens offentlige Lærere følge de dem foreskrevne Normer.

§ 17. Kongen kan give og ophæve Anordninger, der angaa Handel, Told, Næringsveie og Politi; dog maa de ikke stride mot Konstitution og de (saaledes som efterfølgende §§ 77, 78 og 79 bestemme) af Storthinget givne Love. De gjælde provisorisk til næste Storthing.

§ 18. Kongen lader i Almindelighed indkræve de Skatter, og Afgifter, som Storthinget paalægger.

§ 19. Kongen vaager over, at Statens Eiendomme og Regalier anvendes og bestyres paa den av Storthinget bestemte og for Almenvæsenet nyttigste Maade.

§ 20. Kongen har Ret til i Statsraadet at benaade Forbrydere, efterat Dom er falden. Forbryderen har Valget, om han vil modtage Kongens naade, eller underkaste sig den ham tildømte Straf.

I de Sager, som af Odelstthinget foranstaltes anlagte for Rigsretten, kan ingen andre Benaadning, end Fritagelse for idømt Livsstraf, finde Sted.

§ 21. Kongen vælger og beskikker, efter at have hørt sit Statsraad, alle civile, geistlige og militære Embedsmænd. Disse skulle, før Beskikkelse finder Sted, sværge eller, hvis de ved Lov ere fritagne for Edsaflæggelse, høitideligen tilsige Konstitution og Kongen Lydighed og Troskab; dog kunne de Embedsmænd der ei ere norske Borgere, ved Lov fritages for denne Pligt. De kongelige Prinser maa ei beklæde civile Embeder.

§ 22. Statsministeren og de øvrige Statsraadets Medlemmer samt Statssekretærene kunne, uden foregaaende Dom, afskediges av Kongen, efterat han derom har hørt Statsraadets Betænkning. Det samme gjælder for de Embedsmænd, som ere ansatte ved Statsraadets Kontorer eller ved Diplomatiets eller Konsulatvæsenet, civile eller geistlige Overøvrigheds-Personer, Regimentets og andre militære Korpseres Chefer, Kommandanter i Fæstninger og Høistbefalende paa Krigsskibe. Hvorvidt Pension bør tilstaaes de saaledes afskedigede Embedsmænd, afgjøres af det næste Storthing. Imidlertid nyde de to Trediedele af deres forhen havde Gage.

Andre Embedsmænd kunne ikkun suspenderes af Kongen, og skulle da strax tiltales for Domstolene, men de maa ei, uden efter Dom, afsættes, ei heller, mod deres Vilje, forflyttes.

Alle Embedsmænd kunne, uden forutgaaende Dom, afskediges, naar de have naaet en ved Lov fastsat Aldersgrænse. Det kan bestemmes ved Lov at visse Embedsmænd, der ei ere Dommere, kunne udnævnes paa Aaremaal.

§ 23. Kongen kan meddele Ordener til hvem han for godt befinder, til Belønning for udmærkede Fortjenester, der offentlig maa kundgjøres; men ei anden Rang og Titel, end den, ethvert Embede medfører. Ordenen fritager Ingen for Statsborgernes fælles Pligter og Byrder, ei heller medfører den fortrinlig Adgang til Statens Embeder. Embedsmænd, som i Naade afskediges, beholde deres havde Embeders Titel og Rang. Dette gjælder dog ikke Statsraadets Medlemmer eller Statssekretærene.

Ingen personlige, eller blandede, arvelige Forretigheder maa tilstaaes Nogen for Eftertiden.

§ 24. Kongen vælger og afskediger, efter eget Godtbefindende, sin Hofstat og sine Hofbetjente.

§ 25. Kongen har høieste Befaling over Rigets Land og Sømagt. Den maa ikke forøges eller formindskes, uden Storthingets Samtykke. Den maa ikke overlades i fremmede Magters Tjeneste, og ingen fremmede Magters Krigsfolk, undtagen Hjælpetropper imot fiendtlig Overfald, maa inddrages i

Riget uden Storthingets Samtykke.

§ 26. Kongen har Ret til at sammenkalde Tropper, begynde Krig til Landets Forsvar og slutte Fred, ingaa og ophæve Forbund, sende og modta Gesandter.

Traktater angaaende Sager af særlig Viktighed og i alle Tilfælde Traktater hvis Iværksettelse efter Konstitution nødvendiggjør en ny Lov eller Storthingsbeslutning, bliver først bindende, naar Storthinget har givet sit Samtykke dertil.

§ 27. Alle Statsraadets Medlemmer skulle, naar de ikke have lovligt Forfald, være nærværende i Statsraadet, og maa ingen Beslutning tages der, naar ikke over det halve Antal Medlemmer ere tilstede.

Medlem av Statsraadet, der ikke bekjender sig til Statens offentlige Religion, deltager ikke i Behandlingen av Sager, som angaa Statskirken.

§ 28. Forestillinger om Embeders Besættelse og andre Sager af Viktighed skulle foredrages i Statsraadet av det Medlem, til hvis Fag de høre, og Sagerne af ham expederes overensstemmende med den, i Statsraadet, fattede Beslutning. Dog kunne egentlige militære Kommando-Sager i saadan Udstrækning, som Kongen bestemmer, undtages fra Behandling i Statsraad.

§ 29. Forbyder lovligt Forfald en Statsraad at møde og foredrage de Sager som henhøre under hans Fag, skulle disse foredrages af en anden Statsraad, som Kongen dertil konstituerer.

Hindres saa mange ved lovligt Forfald fra at møde, at ikke flere end Halvparten af det bestemmende Antal Medlemmer ere tilstede, skulle andre Mænd eller Kvinder i fornødent Antal konstitueres til at tage Sæde i Statsraadet.

§ 30. I Statsraadet føres Protokol over alle de Sager, som der forhandles. De diplomatiske Sager, som i Statsraadet besluttet hemmeligholdte, indføres i egen Protokol. Paa samme Maade forholdes med det militære Kommando-Sager, som i Statsraadet besluttet hemmeligholdte.

Enhver, som har Sæde i Statsraadet, er pligtig til med Frimodighed at sige sin Mening, hvilken Kongen er forbundet at høre. Men det er denne forbeholdt at fatte Beslutning efter sit eget Omdømme.

Finder noget Medlem av Statsraadet, at Kongens Beslutning er stridende mot Statsformen eller Rigets Love, eller øiensynligen er skadelig for Riget, er det Pligt at gjøre kraftige Forestillinger derimot samt at tilføie sin Mening i Protokollen. Den der ikke saaledes har protesteret, ansees at have være enig med Kongen, og er ansvarlig derfor, saaledes som siden bestemmes, og kan af Odelstinget sættes under Tiltale for Rigsretten.

§ 31. Alle af Kongen udfærdigede Beslutninger skulle, for at blive gyldige, kontrasigneret. I militære Kommando-Sager kontrasigneret Beslutningerne af den, som har foredraget Sagerne, men ellers af Statsministeren eller, om han ikke har været tilstede, af det første av Statsraadets tilstedeværende Medlemmer.

§ 32. De Beslutninger, som tages av Regjeringen under Kongens Fraværelse, udfærdiges i Kongens Navn og undertegnes av Statsraadet.

§ 33. (opphevet ved beslutning 12 aug (24 okt) 1908)

§ 34. Kongen giver Bestemmelser om Titler for dem som til Kronen ere arveberettigede.

§ 35. Saasnart Tronarvingen har fyldt sit 18de Aar, er hun eller han berettiget til at tage Sæde i Statsraadet, dog uden Stemme eller Ansvar.

§ 36. En til Norges Krone arveberettiget Prinsesse eller Prins maa ei gifte sig uden Kongens Tilladelse. Ei heller maa hun eller han modtage nogen anden Krone eller Regjering uden Kongens og Stortingets Samtykke; til Stortingets Samtykke udfordres to Trediedele af Stemmerne.

Handler hun eller han herimod, taber Vedkommende saavel som Efterkommerne Retten til Norges Trone.

§ 37. De kongelige Prinser og Prinsesser skulle, for deres Personer, ikke svare for Andre end Kongen, eller hvem han, til Dommer over dem, forordner.

§ 38. (oppevet ved beslutning 18 nov 1905)

§ 39. Dør Kongen og Tronfølgeren endnu er umyndig, skal Statsraadet strax utstede Inkaldelse af Stortinget.

§ 40. Indtil Stortinget er forsamlet og har anordnet Regjeringen under Kongens Mindreaarighed, forestaar Statsraadet Rigets Bestyrelse, med Iagttagelse af Grundloven.

§ 41. Er Kongen fraværende fra Riget uden at være i Feldt, eller er han saa syg, at han ikke kan varetage Regjeringen, skal den til Tronen nærmest arveberettigede, saafremt han har oppnaaet den for Kongen fastsatte Myndighedsalder, forestaa Regjeringen som Kongemagtens midlertidige Udøver. I modsat Fald forestaar Statsraadet Rigets Bestyrelse.

§ 42. (oppevet ved beslutning 18 nov 1905)

§ 43. Valget af Formyndere, som skulle bestyre Regjeringen for den umyndige Konge, skal foretages af Stortinget.

§ 44. Den Prinsesse eller Prins, som i de udi § 41 anførte Tilfælde forestaar Regjeringen, skal for Stortinget skriftlig aflegge følgende Ed: «Jeg lover og sværger at ville forestaa Regjeringen i Overensstemmelse med Konstitutionen og Lovene, saa sandt hjælpe mig Gud den Almægtige og Alvidende!».

Holdes ei Stortinget paa den Tid, nedlægges Eden i Statsraadet, og tilsies siden næste Storting.

Den Prinsesse eller Prins, som een Gang har aflagt Eden, gjentager den ikke senere.

§ 45. Saasnart deres Statsstyrelse ophører, skulle de aflægge Kongen og Stortinget Regnskab for samme.

§ 46. Efterlade Vedkommende, i Overensstemmelse med § 39, strax at sammenkalde Stortinget, da paaligger det Høiesteret, som en ubetinget Pligt, saasnart fire Uger ere forløbne, at foranstalte denne Sammenkaldelse.

§ 47. Bestyrelsen af den umyndige Kongens Opdragelse bør, hvis begge Forældrene ere døde, og ingen af dem derom har efterlat nogen skriftlig Bestemmelse, fastsættes af Stortinget.

§ 48. Er Kongestammen utdødd, og ingen Tronfølger udkaaret, da skal en ny Dronning eller Konge vælges af Storthinget. Imidlertid forholdes med den udøvende Magt efter 40de §.

C. Om Borgerret og den lovgivende Magt.

§ 49. Folket udøver den lovgivende Magt ved Storthinget, der bestaar av to Afdelinger, et Lagthing og et Odelsting.

§ 50. Stemmeberettigede ere de norske Borgere, Mænd og Kvinder, som senest i det Aar Valgthinget holdes have fyldt 18 Aar.

I hvilken Udstrækning dog norske Borgere, som paa Valgdagen ere bosatte udenfor Riget men opfylde foranstaaende Betingelser, ere stemmeberettigede, fastsættes ved Lov.

Regler om Stemmeret for ellers stemmeberettigede Personer som paa Valgdagen aabenbart lide av alvorlig sjælelig Svekkelse eller nedsat Bevidsthed, kunne fastsættes ved Lov.

§ 51. Regler om Mandtalsførselen og om de Stemmeberettigedes Indførsel i Mandtallet fastsættes ved lov.

§ 52. (ophevet ved grlbest. 26 okt 1954)

§ 53. Stemmeret tabes: a. ved Domfældelse for strafbare Handlinger overensstemmende med, hvad derom i Lov bestemmes; b. ved at gaa i fremmed Magts Tjeneste uden Regjeringens Samtykke; c. ved at overbevises om at have kjøbt Stemmer, solgt sin egen Stemme eller stemt i flere end een Valgforsamling.

§ 54. Valgthingene holdes hvert fjerde Aar. De skulle være tilendebragte inden September Maanedes Udgang.

§ 55. Valgthingene bestyres paa den Maade, som ved Lov fastsættes. Stridigheder om Stemmeret afgjøres av Valgstyret, hvis Kjendelse kan indankes for Storthinget.

§ 56. (ophevet ved grlbest. 23 mars 1972)

§ 57. Det Antal Storthingsrepræsentanter som bliver at vælge, bestemmes til 165.

§ 58. Ethvert Fylke udgjør et Valgdistrikt.

157 av Storthingsrepræsentanterne bliver at vælge som Distriktsrepræsentanter og de øvrige 8 som Udjævningsrepræsentanter.

Distriktsrepræsentanterne fordeles paa Rigets Valgdistrikter saaledes: Fra Østfold Fylke vælges 8, fra Oslo 15, fra Akershus Fylke 12, fra Hedmark Fylke 8, fra Oppland Fylke 7, fra Buskerud Fylke 7, fra Vestfold Fylke 7, fra Telemark Fylke 6, fra Aust-Agder Fylke 4, fra Vest-Agder Fylke 5, fra Rogaland Fylke 10, fra Hordaland Fylke 15, fra Sogn og Fjordane Fylke 5, fra Møre og Romsdal Fylke 10, fra Sør-Trøndelag Fylke 10, fra Nord-Trøndelag Fylke 6, fra Nordland Fylke 12, fra Troms Fylke 6 og fra Finnmark Fylke 4.

§ 59. Enhver Kommune udgjør et særskilt Valgsogn.

Valgthingene afholdes særskilt for hvert Valgsogn. Paa Valgthingene stemmes der direkte paa

Storthingsrepræsentanter med Varamænd for det hele Valgdistrikt.

Valget av Distriktsrepræsentanterne foregaar som Forholdstalsvalg og Repræsentanterne fordeles mellem Partierne efter nedenstaaende Regler.

(Laguës metode.)

De sammenlagte Stemmetal for hver Parti inden de enkelte Valgdistrikter bliver at dele med 1,4, 3, 5 og 7 og saaledes videre indtil Stemmetalet er delt saa mange Gange som det Antal Repræsentanter vedkommende Parti kan forventes at faa. Det Parti som efter det Foranstaaende faar den største Kvotient tildeles den første Repræsentant, medens den næste Repræsentant tilfalder det Parti som har det næst største Kvotient, og saaledes videre indtil alle Repræsentanter ere fordelte. Har flere Partier den samme Kvotient, afgjøres Fordelingen av vedkommende Repræsentant ved Lodkastning. Listeforbund er ikke tilladt.

Udjævningsrepræsentanterne mellem de i Udjævning deltagende Partier fordeles paa Grundlag af Forholdet mellem de sammenlangte Stemmetal for de enkelte Partier i det hele Rige i det Øiemed at opnaa størst mulig Forholdsmessighed Partiene imellem. Ved en tilsvarende Anvendelse for det hele Riget og for de i Udjævningen deltagende Partier af Reglerne om Fordelingen af Distriktsrepræsentanterne angives hvor mange Storthingsrepræsentanter hvert Parti i alt skal ha. Partierne faar sig derefter tildelt saa mange Udjævningsrepræsentanter at de tilsammen med de allerede tildelte Distriktsrepræsentanter udgjør et saa stort Antal Storthingsrepræsentanter som vedkommende Parti efter den foranstaaende Angivelse skulle ha. Er det efter disse Regler to eller flere Partier som ere lige nær til at faa sig godskrevet en Repræsentant, skal det Parti ha Fortrinsret, som har det største Stemmetal, eller, i Tilfælde av Stemmelighed, som udpeges ved Lodkastning. Har et Parti allerede ved Fordelingen av Distriktsrepræsentanterne faaet et større Antal Repræsentanter end hvad det efter foranstaaende Angivelse skulle ha, skal der foretages ny Fordeling af Udjævningsrepræsentanterne udelukkende mellem de øvrige Partier, saaledes at der bortsees fra det Stemmetal og de Distriktsrepræsentanter som det første nævnte Parti har opnaaet.

Intet Parti kan tildeles nogen Udjævningsrepræsentant medmindre det har faaet mindst 4 Procent af de samlede Stemmetal for det hele Riget.

De Udjævningsrepræsentanter som et Parti opnaar, fordeles paa Partiets Lister ved Distriktsvalget, saaledes at den første Repræsentant tildeles den Liste med den største Kvotient til Ræst efter at Distriktets Repræsentanter ere fordelte, den næste Repræsentant tildeles den Liste som har den næst største Kvotient, og saaledes videre indtil alle Partiet Udjævningsrepræsentanter ere udvælgede.

§ 60. Hvorvidt og under hvilke Former de stemmeberettigede kunne afgive sine Stemmesedler uden personlig Fremmøde paa Valgthingene bestemmes ved Lov.

§ 61. Ingen kan vælges til Repræsentant, medmindre han i 10 Aar har opholdt sig i Riget samt er stemmeberettiget.

§ 62. De Tjenestemænd, som ere ansatte ved Statsraadets Kontorer, Statssekretærerne dog undtagne, eller Hoffets Betjente og dets Pensionister, kunne ikke vælges til Repræsentanter. Det samme gjælder Tjenestemænd, som ere ansatte ved Diplomatiets eller Konsulatvæsenet.

Statsraadets Medlemmer kunne ikke møde på Stortinget som Repræsentanter sålænge de have Sæde i Statsraadet. Ei heller kunne Statssekretærerne møde som Repræsentanter, saalænge de beklæde sine Embeder.

§ 63. Enhver, som vælges til Repræsentant, er pligtig til at modtage Valget, medmindre:

- a. Han er valgt udenfor det Valgdistrikt, indenfor hvilket han er stemmeberettiget.
- b. Han har mødt som Repræsentant paa alle Storthing efter forrige Valg.
- c. Han have fyldt 60 Aar senest i det Aar Valgthinget holdes.
- d. Han er Medlem av et politisk Parti, og han er valgt paa en Valgliste der ikke udgaar fra dette Parti.

Regler for inden hvilken Tid og paa hvilken Maade den som har Ret til at nægte Valg, skal gjøre enne Ret gjældende, fastsættes ved Lov.

Det skal ligeledes ved Lov bestemmes, inden hvilken Tid og paa hvilken Maade En, som vælges til Repræsentant for to eller flere Valgdistrikter, skal afgive Erklæring om, hvilket Valg han vil modtage.

§ 64. De valgte Repræsentanter forsynes med Fuldmagter, hvis Lovlighed bedømmes af Storthinget.

§ 65. Enhver Repræsentant og indkalt Varamand erholder af Statskassen Godtgjørelse bestemt ved Lov for Reiseomkostninger til og fra Storthing og fra Storthinget til sit Hjem og tilbage igjen under Ferier af mindst 14 dagers Varighed.

Desuden tilkommer han Godtgjørelse ligeledes bestemt ved Lov for Deltagelse i Storthinget.

§ 66. Repræsentanterne ere paa deres Reise til og fra Storthinget, samt under deres Ophold der, befriede fra personlig Heftelse, medmindre de gribes i offentlige Forbrydelser, ei heller kunne de udenfor Storthingets Forsamlinger drages til Ansvar for deres der ytrede Meninger. Efter den der vedtagne Orden er Enhver pligtig at rette sig.

§ 67. De paa forestaaende Maade valgte Repræsentanter udgjøre Kongeriget Norges Storthing.

§ 68. Storthinget sammentræder i Almindelighed den første Søgnedag i October Maaned hvert Aar i Rigets Hovedstad, medmindre Kongen paa Grund af overordentlige Omstændigheder, saasom fiendtlig Indfald eller smittsom Syge, dertil bestemmer en anden Kjøbstad i Riget. Saadan Bestemmelse maa da betimelig bekjendtgjøres.

§ 69. Naar Storthinget ikke er samlet, kan det sammenkaldes af Kongen dersom han finder det fornødent.

§ 70. (ophevet ved grlbest 13 juli 1990 nr 550)

§ 71. Storthingets Medlemmer fungerer som saadanne i fire paa hinanden følgende Aar.

§ 72. (ophevet ved grlbest 13 juli 1990 nr 550)

§ 73. Storthinget utvælger blandt sine Medlemmer en Fjerdepart som udgjør Lagthinget; de øvrige tre Fjerdeparter danne Odelstthinget. Udvalget sker paa første Storthing, der sammentræder efter nyt Valg, hvorefter Lagthinget forbliver uforandret paa alle efter samme valg sammensatte Storthing, uden forsaauidt Afgang, der maatte indtræffe bland dets Medlemmer, ved særskilt Udvalg bliver at

erstatte.

Hvert Thing holder sine Forsamlinger særskilt og udnævner sin egen Præsident og Sektetær. Intet af Thingene kan holdes, medmindre minst Halvdelen av dets Medlemmer ere tilstede. Dog kan ikke Grundlovsforslag behandles, medmindre mindst to Trediedele af Storthingets Medlemmer ere tilstede.

§ 74. Saasart Storthinget har konstitueret sig, aabner Kongen eller den, han dertil beskikker, dets Forhandlinger med en Tale, hvori han underretter det om Rigets Tilstand og de Gjenstande, hvorpaa han især ønsker at henlede Storthingets Opmerksomhed. Ingen Deliberation maa finde Sted i Kongens Nærværelse.

Naar Storthingets forhandlinger ere aabnede, have Statsministeren og Statsraaderne Ret til at møde i Storthinget samt i begge dets Afdelinger og lige med sammes Medlemmer, dog uden at afgive Stemme, at deltage i forefaldende Forhandlinger, forsaavidt disse holdes for aabne Døre, men i de Sager, som forhandles for lukkede Døre, kun forsaavidt det af vedkommende Thing maatte tilstedes.

§ 75. Det tilkomme Storthinget:

- a. at give og ophæve Love; at paalægge Skatter, Afgifter, Told og andre offentlige Byrder, som dog ikke gjælde utover 31 December i det næst paafølgende Aar, medmindre de af et nyt Storthing udtrykkelig fornyes;
- b. at aabne Laan paa Rigets Kredit;
- c. at føre Opsyn over Rigets Pengevæsen;
- d. at bevilge de til Statsudgifterne fornødne Pengesummer;
- e. at bestemme, hvor meget aarlig skal udbetales Kongen til hans Hofstat, og at fastsætte den kongelige Families Apanage, som dog ikke maa bestaa i faste Eiendomme;
- f. at lade sig forelægge Statsraadets Protokoller og alle Offentlige Indberetninger og Papirer;
- g. at lade sig meddele de Forbund og Traktater, som Kongen paa Statens Vegne har indgaaet med fremmede Magter;
- h. at kunne fordre Enhver til at møde for sig i Statssager, Kongen og den kongelige Familie undtagen; dog gjælder denne Undtagelse ikke for de kongelige Prinser, forsaavidt de maatte beklæde Embeder;
- i. at revidere midlertidige Gage- og Pensionslister og deri gjøre de Forandringer, det finder fornødne;
- k. at udnævne fem Revisorer, der aarligen skulle gennemse Statens Regnskaber og bekjendtgjøre Ekstrakter af samme ved Trykken, hvilke Regnskaber derfor skulle tilstilles disse Revisorer inden sex Maaneder efter Udgangen af det Aar, for hvilket Storthingets Bevilgninger ere givne, samt at træffe Bestemmelser angaaende Ordningen af Decisionssystemet overfor Statens Regnskabsbetjente;
- l. at naturalisere Fremmede.

§ 76. Enhver Lov skal først foreslaaes paa Odelstinget, enten af dets egne Medlemmer, eller av Regjeringen ved en Statsraad.

Er Forslaget der antaget, sendes til Lagthinget, som enten bifalder eller forkaster det, og, i sidste Tilfælde, sender det tilbage med tilføjede Anmerkninger. Disse tage i Overveielse af Odelstinget, som enten henlægger Lovforslaget, eller atter sender det til Lagthinget med eller uden Forandring.

Naar et Forslag fra Odelstinget to Gange har været Lagthinget forelagt, og anden Gang derfra er blevet tilbagesendt med Afslag, træder hele Storthinget sammen, og med to Trediedele af dets Stemmer afgjøres da Forslaget.

Imellem enhver saadan Deliberation maa, i det mindste, tre Dage hengaa.

§ 77. Naar en af Odelstinget foreslaaet Lovbeslutning er bifaldt af Lagthinget eller af det samlede Storthing, sendes den til Kongen med Anmodning om at erholde hans Sanktion.

§ 78. Billiger Kongen Lovbeslutningen, forsyner han den med sin Underskrift, hvorved den vorder Lov.

Billiger han den ikke, sende han den tilbage til Odelstinget med den Erklæring, at han ikke for Tiden finder det tjenligt at sanktionere den. Beslutningen maa i dette Tilfælde ikke mere af det da samlede Storthing forelægges Kongen.

§ 79. Er en Lovbeslutning bleven uforandret antagen av to Storthing, sammensatte efter to forskjellige paa hinanden følgende Valg og indbyrdes adskilte ved mindst to mellemliggende Storthing, uden at afgivende Lovbeslutning i Mellemtiden fra den første til den sidste Antagelse af noget Storthing er bleven fattet, og den da forelægges Kongen, med Begjæring, at Hans Majestet ikke vil nægte en Lovbeslutning sin Sanktion, som Storthinget efter det modneste Overlæg anser for gavnlig, saa vorder den Lov, om end Kongens Sanktion ikke paafølger inden Storthinget adskilles.

§ 80. Storthinget forbliver samlet saalænge det finder det fornødent og indstiller Forhandlingerne naar det har tilendebragt sine Forretninger.

I Overensstemmelse med Regler i den af Storthinget vedtagne Orden, kan Forhandlingerne gjenoptages, men de ophøre seneste sidste Søgnedag i September Maaned.

Inden denne Tid meddeler Kongen sin Resolution paa de ikke allerede forinden afgjorte Lovbeslutninger (jfr. §§ 77-79), enten ved at stadfæste eller forkaste dem. Alle de, som han ikke udtrykkelig antager, ansees som af ham forkastede.

§ 81. Alle Love (de i § 79 undtagne) udfærdiges i Kongens Navn, under Norges Riges Segl, og i følgende Udtryk: «Vi N.N. gjøre vitterligt: at Os er bleven forelagt Storthingets Beslutning, af Dato saalydende: (her følger Beslutningen). Thi have Vi antaget og bekræftet, ligesom Vi herved antage og bekræfte samme Lov, under Vor Haand og Rigets Segl.»

§ 82. (opphevet ved grlbest 7 juli 1913)

§ 83. Storthinget kan indhente Høiesterets Betænkning over juridiske Gjenstande.

§ 84. Storthinget holdes for aabne Døre, og dets Forhandling kundgjøres ved Trykken, undtagen i de Tilfælde, hvor det modsatte besluttes ved Stemme flerhed.

§ 85. Den der adlyder en Befaling, hvis Hensigt er at forstyrre Storthingets Frihed og Sikkerhed, gjør sig derved skyldig i Forræderi mod Fædrelandet.

D. Om den dømmende Magt

§ 86. Rigsretten dømmer i første og sidste Instans i de Sager, som Odelstinget anlægger mot Statsraadets, Høiesterets eller Storthingets Medlemmer for strafbart Forhold, de som saadanne maatte gjøre sig skyldige i.

De nærmere Regler om Odelstingets Paatale efter denne Paragraf fastsættes ved Lov. Dog kan der ikke sættes kortere Forældelsesfrist end 15 Aar for Adgangen til at gjøre Ansvar gjældende ved Tiltale for Rigsretten.

Lagthingets faste Medlemmer og de fast undnævnte Medlemmer av Høiesteret ere Dommer i Rigsretten. Om sammensætningen af Rigsretten i den enkelte Sag gjælder Forskrifterne i § 87. I Rigsretten har Præsidenten i Lagthinget Forsædet.

Den der har taget Sæde i Rigsretten som Medlem af Lagthinget, udtræder ikke af Retten, om den Tid, for hvilken han er valgt til Storthingsrepræsentant, udløber før Rigsretten Behandling af Sagen er tilendebragt. Ophører han af nogen anden Grund at være Medlem af Storthinget, fratræder han som Dommer i Rigsretten. Det samme gjælder, om en Høiesteretsdommer, som er Medlem af Rigsretten, fratræder som Medlem af Høiesteret.

§ 87. Den Anklagede, og den som handler i Sagen paa Odelstingets Vegne, har Ret til at udskyde saa mange af Lagthingets og Høiesterets Medlemmer, at 14 Medlemmer af Lagthinget og 7 Medlemmer af Høiesteret blive tilbage som Dommere i Rigsretten. Fra hver af Siderne kan udskydes lige mange af Lagthingets Medlemmer, dog saaledes at den Anklagede har Fortrinsret til at udskyde een mere, dersom det Antal, som kan udskydes, ikke er deleligt med to. Det samme gjælder om Udskydning af Høiesterets Medlemmer. Er der i en Sag flere Anklagede, udøve de Udskydningsretten i Fællesskab efter Regler, som fastsættes ved Lov. Bliver Udskydning ikke foretaget i den udstrækning, hvortil der er Adgang, udtræder efter Lodtrækning det Antal af Lagthingets og Høiesterets Medlemmer, som er over henholdsvis 14 og 7.

Naar Sagen er optaget til Doms, udtræde efter Lodtrækning saa mange af Rigsretten Dommere, at den dømmende Ret faar 15 Medlemmer, deraf høist 10 Medlemmer af Lagthinget og 5 Høiesteretsdommere.

Rigsretten Præsident og Høiesterets Formand udtræde ikke i noget Tilfælde efter Lodtrækning.

Skulle Rigsretten ikke kunne sammensættes med saa mange af Lagthingets eller Høiesterets Medlemmer som foran er foreskrevet, kan Sagen dog behandles og paadømmes, naar Retten har mindst 10 Dommere.

De nærmere Forskrifter om Fremgangsmaaden ved Sammensætningen af Rigsretten fastsættes ved Lov.

§ 88. Høiesteret dømmer i sidste instans. Dog kunne Indskrænkninger i Adgangen til at erholde Høiesterets Afgjørelse bestemmes ved Lov.

Høiesteret skal bestaa af en Formand og mindst fire andre Medlemmer.

§ 89. (ophevet ved grlbest 17 des 1920; jfr grlbest 7 juli 1913)

§ 90. Høiesterets Domme kunne i intet Tilfælde paaankes.

§ 91. Ingen kan beskikkes til Medlem af Høiesteret, førend han er 30 Aar gammel.

E. Almindelige Bestemmelser

§ 92. Til Embeder i Staten maa alene udnævnes de norske Borgere, Mænd eller Kvinder, som tale Landets Sprog, samt

- a. enten ere født i Riget af Forældre, der da vare Statens Undersaatte;
- b. eller ere fødte i fremmede Lande af norske Forældre, som paa den Tid ikke vare en anden Stats Undersaatte;
- c. eller som herefter opholde sig i Riget i ti Aar;
- d. eller som af Stortinget vorde naturaliserede. Dog kunde Andre beskikkes til Lærere ved Universitetet og de lærde

§ 93. For at sikre den internationale Fred og Sikkerhed eller fremme international Retsorden og Samarbejde kan Stortinget med tre Fjerdedeles Flertal samtykke i, at en international Sammenslutning som Norge er tilsluttet eller slutter sig til, paa et sagligt begrænset Omraade, skal kunne udøve Beføielser der efter denne Grundlov ellers tillige Statens Myndigheder, dog ikke Beføielse til at forandre denne Grundlov. Naar Stortinget skal give sit Samtykke, bør, som ved Behandling af Grundlovsforslag, mindst to Trediedele af dets Medlemmer være tilstede.

Bestemmelser i denne Paragraph gjælde ikke ved Deltagelse i en international Sammenslutning, hvis Beslutninger har alene rent folkeretslig Virkning for Norge.

§ 94. En ny almindelig civil og kriminal Lovbog skal foranstaltes udgivet paa første eller, om dette ikke er muligt, paa andre ordentlige Storting. Imidlertid blive Statens nu gjældende Love i Kraft, forsaavidt de ei stride mot denne Grundlov eller de provisoriske Anordninger, som imidlertid maatte udgives.

De nuværende permanente Skatter vedblive ligeledes til næste Storting.

§ 95. Ingen Dispensationer, Protektorier, Moratorier eller Opreisninger maa bevilges, efterat den nye almindelige Lov er sat i Kraft.

§ 96. Ingen kan dømmes uden efter Lov, eller straffes uden efter Dom. Pinligt Forhør maa ikke finde Sted.

§ 97. Ingen Lov maa gives tilbagevirkende Kraft.

§ 98. Med Sportler, som erlægges til Rettens Betjente, bør ingen Afgifter til Statskassen være forbundne.

§ 99. Ingen maa fængslig anholdes, uden i lovbestemt Tilfælde og paa den ved Lovene foreskrevne

Maade. For ubeføiet Arrest, eller ulovligt Ophold, staa Vedkommende den Fængslede til Ansvar.

Regjeringen er ikke berettiget til militær Magts Anvendelse mot statens Medlemmer, uden at de i Lovgivningen bestemte Former, medmindre nogen Forsamling maatte forstyrre den offentlige Rolighed og den ikke øieblikkelig adskilles, efterat de Artikler i Landsloven, som angaa Oprør, ere den trende Gange lydelig forelæste af den civile Øvrighed.

§ 100. Trykkefrihed bør finde Sted. Ingen kan straffes for noget Skrift, af hvad Indhold det end maatte være, som han har ladet trykke eller udgive, medmindre han forsætlig og aabenbare har enten selv vist, eller tilskyndet Andre til, Ulydighed mod Lovene, Ringeagt mod Religionen, Sædelighed eller de konstitutionelle Magter, Modstand mod disses befalinger, eller fremført falske og ærekrænkende beskyldninger mod Nogen. Frimodige Ytringer, om Statsstyrelsen og hvilkensomhelst anden Gjenstand, ere Enhver tilladte.

§ 101. Nye og bestandige Indskrænkninger i Næringsfriheden bør ikke tilstedes Nogen for Fremtiden.

§ 102. Hus-Inkvisitioner maa ikke finde Sted, uden i kriminelle Tilfælde.

§ 103. Fristed tilstedes ikke dem, som herefter fallere.

§ 104. Jord og Boslod kan i intet Tilfælde forbrydes.

§ 105. Fordrer Statens Tary, at Nogen maa afgive sin rørlige eller urørlige Eiendom til offentlig Brug, saa bør han have fuld Erstatning af Statskassen.

§ 106. Saavel Kjøbesummer som indtægter af det Geistligheden beneficerede Gods skal blot anvendes til Geistlighedens Bedste og Oplysningens Fremme. Milde Stiftelsers Eiendomme skulle blot anvendes til disses Gavn.

§ 107. Odels- og Aasæderetten maa ikke ophæves. De nærmere Betingelser, hvorunder den, til største Nytte for Staten og Gavn for Landalmuen, skal vedblive, fastsættes af det første eller andet følgende Storthing.

§ 108. Ingen Grevskaber, Baronier, Stamhuse og Fideikommisser maa for Eftertiden oprettes.

§ 109. Enhver Statens Borger er i Almindelighed lige forpligtet, i en vis Tid at værne om sit Fædreland, uden Hensyn til Fødsel eller Formue.

Denne Grundsætnings Anvendelse, og de Indskrænkninger den bør undergaa, bestemmes ved Lov.

§ 110. Det paaligger Statens Myndigheder at lægge Forholdene til Rette for at ethvert arbejdsdygtig Menneske kan skaffe sig Udkomme ved sit Arbeide.

Nærmere Bestemmelser om ansattes Medbestemmelsesret paa sin Arbejdsplads, fastsættes ved Lov.

§ 110 a. Det paaligger Statens Myndigheder at lægge Forholdene til Rette for at den samiske Folkegruppe kan sikre og udvikle sit Sprog, sin Kultur og sit Samfundsliv.

§ 110 b. Enhver har Ret til et Milieu som sikrer Sundhed og til en Natur hvis Produktionsæвне og Mangfold bevares. Naturens Ressourcer skulle disponeres ud fra en langsigtig og alsidig Betragtning, der ivaretager denne Ret ogsaa for Efterslægten.

For at ivaretage deres Ret i Henhold til foregaaende Led, ere Borgere berettigede til Kundskab om Naturmilieuets Tilstand og om Virkningerne af planlagte og iværksatte Indgreb i Naturen.

Statens Myndigheder give nærmere Bestemmelser til at gennemføre disse Grundsætninger.

§ 111. Det norske Flags Form og Farver bestemmes ved Lov.

§ 112. Viser Erfaring, at nogen Del af denne Kongerigets Norges Grundlov bør forandres, skal Forslaget derom fremsættes paa første, andet eller tredie Storthing efter et nyt Valg og kundgjøres ved Trykken. Men det tilkommer først det første, andet eller tredie Storthing efter næste Valg at bestemme, om den foreslaaede Forandring bør finde Sted eller ei. Dog maa saadan Forandring aldrig modsige denne Grundlovs Principer, men alene angaa modifikationer i enkelte bestemmelser, der ikke forandre denne Konstitutions Aand, og bør to Trediedele af Storthinget være enige i saadan Forandring.

En saaledes vedtagen Grundlovsbestemmelse underskrives af Storthingets Præsident og Sekretær og sendes Kongen til Kundgjørelse ved Trykken som gjældende Bestemmelse i Kongeriget Norges Grundlov.

Skrevet inn og korrekturlest av Erik Naggum (erik@naggum.no). Konvertert til HTML av howcome. Denne lovtæksten er tastet inn på dugnadsbasis og vi tar intet ansvar for mulige feil. Dersom du trenger garantier om feilfrihet og oppdateringer kan Lovdata anbefales.